

Územní veřejná správa

Marek Vyskočil
marek.vyskocil@mail.muni.cz

2015

Obsah:

1. Reforma územní VS
2. Obecní zřízení a vybrané problémy decentralizace v ČR
3. Regionální stupeň VS

1. Územní VS

REFORMA ÚZEMNÍ VS

(období 1989 - 1992)

- **základní územní správní jednotkou se stala OBEC**
  - zákon o obcích **zakotvil**
    - a) státní správu a samosprávu
(„*obec spravuje své záležitosti samostatně*“)
    - b) působnost orgánů obce
    - c) obce, města, statutární města, Praha
    - d) možnost sloučení / rozdělení obce
    - e) přechod práv a závazků
    - f) zrušil zákon o NV (z. č. 69/1967 Sb.)

- **ustaven**
  - a) **JEDNOSTUPŇOVÝ MODEL SAMOSPRÁVY**
  - b) **SMÍŠENÝ / SPOJENÝ MODEL VS**
    - specifickou kategorií „pověřený obecní úřad“

[... ÚZEMNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA]

(1989 - 1992)

- **OKRESNÍ ÚŘADY**

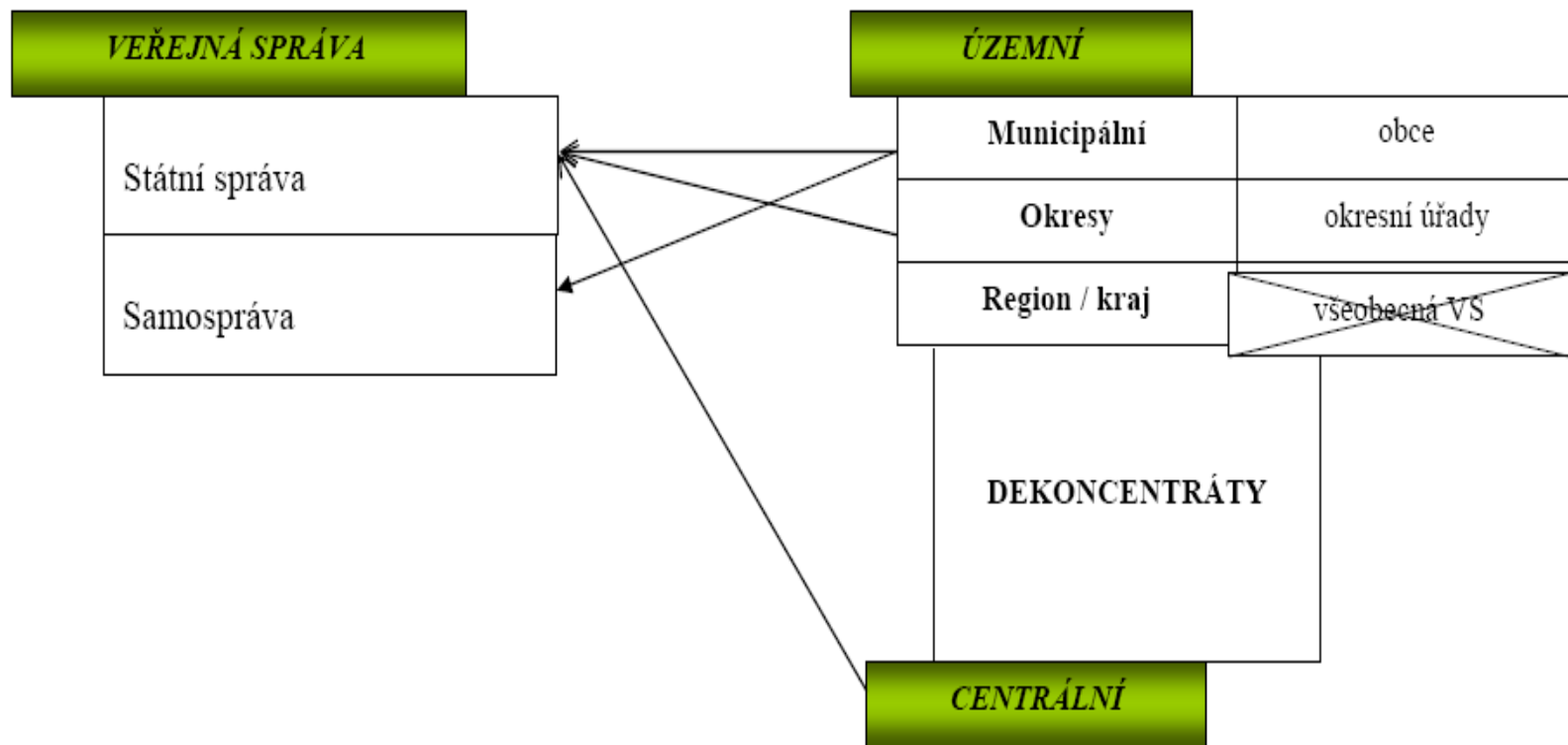
(zákon ČNR č. 425/1990 Sb.)

výkon státní správy v území "okresu" (76)

- **DEKONCENTRÁTY**

- **A CO REGIONÁLNÍ SAMOSPRÁVA?**

ΣΣ VS v období polistopadové federace

[... ÚZEMNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA

(1993 - 2002)]

VÚSC / REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ VŠEOBECNÉ VS

- v době vzniku ČR ani na základě převzatého právního řádu fakticky neexistovaly
- ZRUŠENÍ OKRESNÍCH ÚŘADŮ (**nikoliv okresů jako území**), PO URČITOU DOBU ALE EXISTOVALY VEDLE KRAJŮ

KRAJE A OKRESY ČESKÉ REPUBLIKY v roce 2005

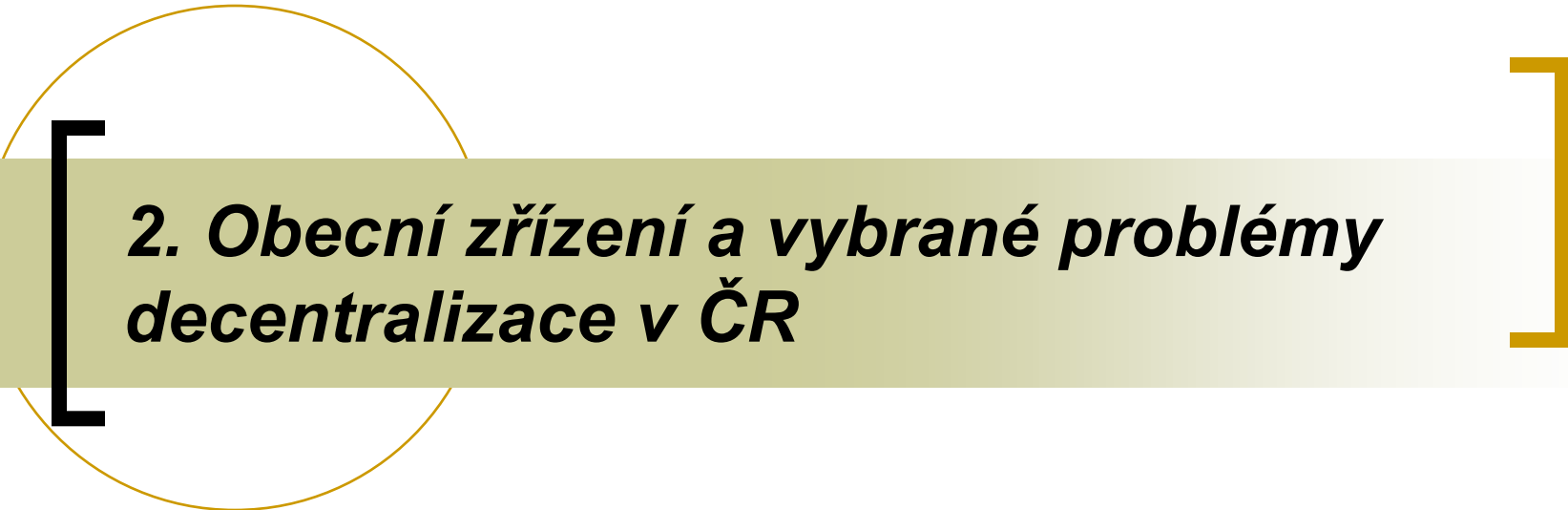
- státní hranice
- krajská hranice (státní správa, samospráva)
- okresní hranice (státní správa v některých vymezených oblastech, např. soudy)
- sídlo kraje
- sídlo okresu

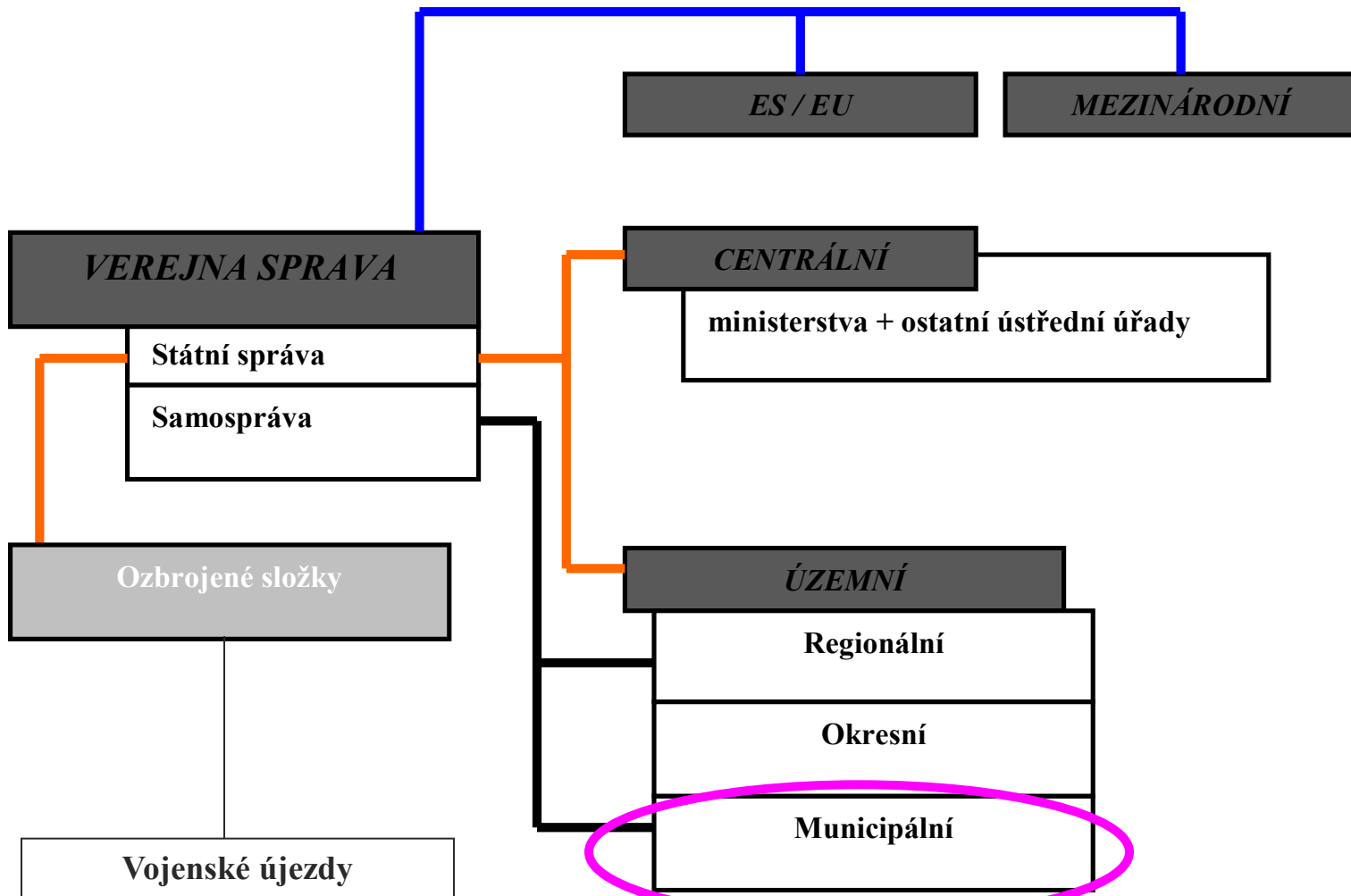
VELIKOSTNÍ STRUKTURA ČESKÝCH OBCÍ a **KRAJŮ**

Kraj	Počet obcí podle velikostní struktura										Celkem
	do 199	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	20000 - 49999	50000 - 99999	nad 100000	
Praha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Jihočeský	243	204	80	46	30	13	2	4	1	0	623
Jihomoravský	122	200	179	92	56	14	3	5	0	1	672
Karlovarský	20	39	30	17	13	6	4	2	1	0	132
Královehradecký	123	162	88	32	21	13	6	2	1	0	448
Liberecký	37	62	58	28	15	10	2	2	1	0	215
Moravskoslezský	14	61	78	74	39	17	4	7	4	1	299
Olomoucký	51	130	99	71	33	3	6	3	0	1	397
Pardubický	118	171	89	42	15	8	7	1	1	0	452
Plzeňský	196	145	73	45	28	8	4	1	0	1	501
Středočeský	290	414	254	106	48	16	13	4	1	0	1 146
Ústecký	63	127	75	39	25	8	9	3	5	0	354
Vysočina	339	209	91	34	13	10	4	4	0	0	704
Zlínský	17	88	99	48	32	11	4	4	1	0	304
ČR (n)	1633	2012	1293	674	368	137	68	42	16	5	6248
ČR (%)	26,14	32,20	20,69	10,79	5,89	2,19	1,09	0,67	0,26	0,08	100

2. Obecní zřízení a vybrané problémy decentralizace v ČR

System veřejné správy ČR

Obsah části

- 1) Charakteristika obce, klasifikace obcí v ČR
- 2) Samostatná působnost obcí – vybrané otázky
- 3) Přenesená působnost obcí – vybrané otázky
- 4) Orgány obcí
- 5) Problémy malých obcí
- 6) Specifika kategorie statutárních měst a Prahy

... legislativní základ současného obecního zřízení

- vychází z

1) ústavních právních předpisů

2) Evropské charty místní samosprávy

vs. **ORGANIZACE MÍSTNÍ SPRÁVY**

(181/1999 Sb.)

3) Obecním zřízením + Zákon o hl. m. Praze

- rozvedeny dalšími **primárními** a **sekundárními**
předpisy z oblasti **veřejného** a **soukromého** práva

1) Obecná charakteristika „obce“

- obec = veřejnoprávní územní korporace

s těmito ZNAKY:

a) územní základ

b) personální základ

c) právní základ - právní subjektivita

- soukromoprávní

- vrchnostenská

e) kompetenční základ

(§ 35, § 61, ... hlavní poslání?,

vs. politická odpovědnost)

d) ekonomický základ

Klasifikace obcí v ČR

Dle titulu	Dle rozsahu výkonu PP
<ul style="list-style-type: none"> – Obec – Městys - kritérium historické – Město - kritérium počtu obyvatel + kritérium historické<ul style="list-style-type: none"> – <u>usnesení vlády ČR - kritéria pro určení obce městem</u> – Statutární město - kritérium legislativní	<ul style="list-style-type: none"> – Obec I. typu<ul style="list-style-type: none"> – Každá obec – Obec II. typu<ul style="list-style-type: none"> – Obec s pověřeným obecním úřadem – Obec III. typu<ul style="list-style-type: none"> – Obec s rozšířenou působností <p>(+ Obce s matričním úřadem, Obce se stavebním úřadem)</p>

2) Samostatná působnost obcí

- především § 35

ODST. 1 - *Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny zákonem krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.*

DÁLE ROZVÁDÍ ZÁKON O OBCÍCH / LEGISLATIVA
RŮZNÉ KONKRÉTNĚ A PŘEDEVŠÍM
DEMONSTRATIVNĚ

Samostatná působnost obcí – příklady

- a) v souladu s místními zvyklostmi péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování **potřeb** svých občanů (bydlení, ochrana a rozvoj zdraví, doprava, informování, výchova a vzdělávání, ochrana veřejného pořádku)
- b) ukládání povinnosti obecně závaznými vyhláškami
  - vymezené důvody v § 10
  - podmínkou platnost vyhlášení x účinnost
- c) zakládání a zřizování právnických osob
a organizačních složek

NELZE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kouření na veřejných prostranstvích obecně ▪ provoz zařízení obce sloužícím potřebám veřejnosti – možnost vydat provozní řády formou OZV (koupaliště, pískoviště, hřbitovy, knihovny) ▪ jízda na skateboardech a kolečkových bruslích na veřejných prostranstvích, která jsou pozemními komunikacemi ▪ evidence tzv. současného (přechodného pobytu v obci)
LZE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích ▪ používání zábavní pyrotechniky na veřejných prostranstvích ▪ hluk (hlučné činnosti) a rušení nočního klidu ▪ podmínky pro pořádání veřejnosti přístupných akcí ▪ znečištění ulic a jiných veřejných prostranství ▪ rozdělávání a udržování otevřených ohňů ▪ ochrana a údržba veřejné zeleně (sekání, úklid) ▪ chov zvířat, pravidla pro pohyb psů a jiných zvířat, zákaz vstupu se zvířaty ▪ žebrání ▪ prostituce př. Brno aj. ▪ výherní hrací přístroje ▪ jízda na skateboardech a kolečkových bruslích na veřejných prostranstvích, která nejsou pozemními komunikacemi ▪ provoz zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti (stanovení povinností ve vztahu k veřejnému pořádku) ▪ nepovolené vylepování plakátů ▪ malování po zdech (graffiti) ▪ provozní doba pohostinských zařízení ▪ kouření na vybraných veřejně přístupných místech určených nebo vyhrazených osobám mladším 18 let
SPORNÉ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ boj proti přenosným nemocem a hlodavcům

OZV
obcí

Samostatná působnost obcí – příklady

d) spolupráce obcí

DEMONSTRATIVNĚ FORMY SPOLUPRÁCE

1) na základě smlouvy

- a) uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- b) o vytvoření DSO (pozor na názvy)
- c) spolupráce s obcemi jiných států
- d) o sdružení

2) zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku 2 nebo více obcemi

e) místní referendum (zákon č. 22/2004 Sb., 35 %, 50 %+ a 25%)

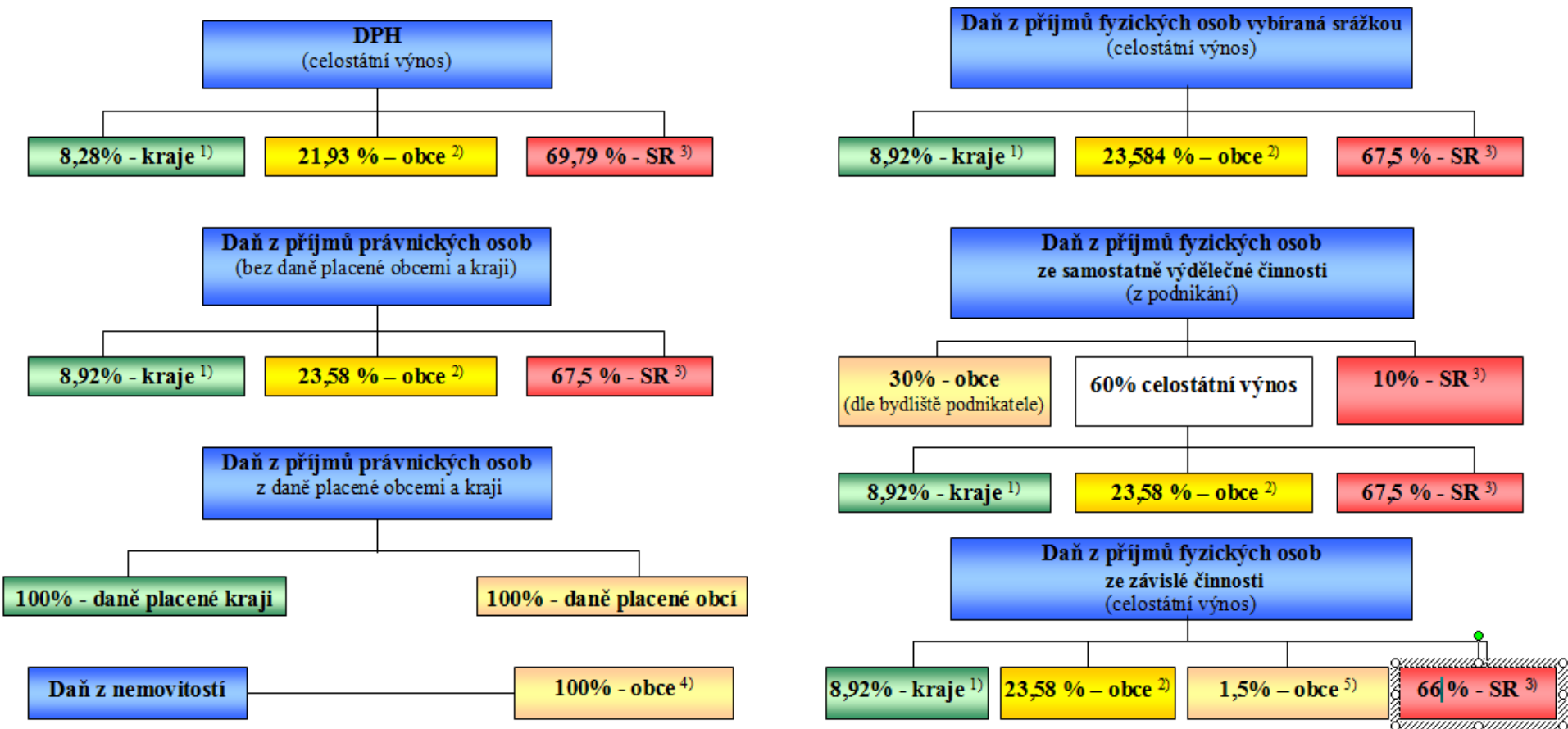
... PŘÍKLADY SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI

HOSPODAŘENÍ OBCÍ

(téma, které zasahuje i do státní správy, přesto v Hlavě II ZoO)

- obec je plnohodnotným subjektem vlastnického práva, který je „veřejnoprávně“ omezován
- účelnost, hospodárnost, zájmy obce a úkoly ze zákona
- povinnosti pečovat o zachování a rozvoj majetku obce, majetek evidovat a chránit (dlužníci) , zákaz ručení za závazky fyzických a právnických osob
- informační povinnosti při dispozici s majetkem
- obvyklá cena
- .... místní poplatky ... pravidla veřejné podpory ... veř. zakázky...
- povinnost požádat o přezkoumání hospodaření za uplynulý rok + SIMU
- .... právní odpovědnost PO ...

Schéma novelizovaného rozdělení rozpočtového určení daní

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy se odvíjejí od následujících kritérií:

1. výměra katastrálních území obce
2. počet obyvatel v obci
3. počet dětí a žáků školy zřizované obcí
4. násobky postupných přechodů (odděleně řešeno pro Prahu, Plzeň, Ostravu a Brno)

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitosti; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

[3) Přenesená působnost obcí]

- obce "**vykonavatelé nepřímé státní správy**,"
- spolupráce – VPS (veřejnoprávní smlouvy)
- neplnění povinností

- *Financování státní správy obcí*
  - „**příspěvek**“

4) Orgány obcí

- a) **ZASTUPITELSTVO**
- výbory
- b) **RADA**
- komise
- c) **STAROSTA a MISTO-**
- d) **OBECNÍ ÚŘAD**
- e) **TAJEMNÍK OÚ**
- f) **OBECNÍ POLICIE**
- g) **SPRÁVCE OBCE**

- Iniciativní a kontrolní orgány
- Povinné:
  - Finanční výbor
  - Kontrolní výbor
  - Výbor pro národnostní menšiny – podmínka 10%
- Osadní výbor
- Předseda výboru – člen zastupitelstva (kromě osadního výboru)
- Počet členů lichý

Oblasti činností obecních úřadů větších obcí

SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST

- investice a výstavba (včetně územního plánování a územního rozvoje)
- evidence a správa majetku
- místní poplatky
- školství
- kultura a památková péče
- zdravotnictví
- sport
- cestovní ruch a propagace
- místní sociální záležitosti (včetně místní knihovny, domu s pečovatelskou službou, hřbitova atp.)
- právní předpisy v oblasti samostatné působnosti
- kontrola
- městská policie a veřejný pořádek
- spolupráce s jinými ÚSC ČR (obcemi či kraji)
- přeshraniční a zahraniční spolupráce

PŘENESENÁ PŮSOBNOST

- matrika a evidence obyvatel
- osobní a cestovní doklady
- stavební úřad a evidence pozemků
- živnostenský úřad
- státní správa na úseku dávek sociální péče ve správním obvodu
- sociálně-právní ochrana dětí a kurátorství dospělých
- přestupky
- doprava, silniční správní úřad a správa komunikací
- životní prostředí (včetně ochrany zemědělského půdního fondu)
- právní předpisy v oblasti přenesené působnosti
- kontrola

OBLASTI PROLÍNÁNÍ SAMOSTATNÉ A PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI

- ekonomika a finance (rozpočetnictví)
- personalistika
- právní poradenství
- účetnictví
- archiv
- informatika (včetně webových stránek)
- kontrola
- krizové řízení

Zdroj: Vlastní analýza organizační struktury obecních úřadů obcí typu II a III v regionu Jihomoravského kraje.

5) Malé obce

Kraj	Počet obcí podle velikostní struktura										Celkem
	do 199	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	20000 - 49999	50000 - 99999	nad 100000	
Praha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Jihočeský	243	204	80	46	30	13	2	4	1	0	623
Jihomoravský	122	200	179	92	56	14	3	5	0	1	672
Karlovarský	20	39	30	17	13	6	4	2	1	0	132
Královehradecký	123	162	88	32	21	13	6	2	1	0	448
Liberecký	37	62	58	28	15	10	2	2	1	0	215
Moravskoslezský	14	61	78	74	39	17	4	7	4	1	299
Olomoucký	51	130	99	71	33	3	6	3	0	1	397
Pardubický	118	171	89	42	15	8	7	1	1	0	452
Plzeňský	196	145	73	45	28	8	4	1	0	1	501
Středočeský	290	414	254	106	48	16	13	4	1	0	1 146
Ústecký	63	127	75	39	25	8	9	3	5	0	354
Vysočina	339	209	91	34	13	10	4	4	0	0	704
Zlínský	17	88	99	48	32	11	4	4	1	0	304
ČR (n)	1633	2012	1293	674	368	137	68	42	16	5	6248
ČR (%)	26,14	32,20	20,69	10,79	5,89	2,19	1,09	0,67	0,26	0,08	100

Problémy malých obcí: studie GAREP (2007)

ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU

- do 1000 obyvatel
(spravují 57 %
rozlohy ČR)
- šetření (kombinace
rozhovoru a dotazníku),
oslovilo starosty obcí
JMK, VYS, HK
- často matričním a/nebo
stavebním úřadem
- roztržitost výkonu státní
správy

Z VÝSLEDKŮ

- struktura úřednických
zaměstnanců
- vydávání právních předpisů
- veřejnoprávní smlouvy
(vč. přestupky)
- místní poplatky
- zařízení a orgány
(sociální služby)
- krizové řízení
- požární ochrana
- informace v rámci VS
- informace veřejnosti
- organizace voleb
- koncepční činnost
- metodická pomoc
- vzdělávání

Problémy malých obcí a kontrolní činnost **MV (ODK)** (01/2013)

- největší problémy u obcí typu I.
- nedostatečná znalost legislativy starostů

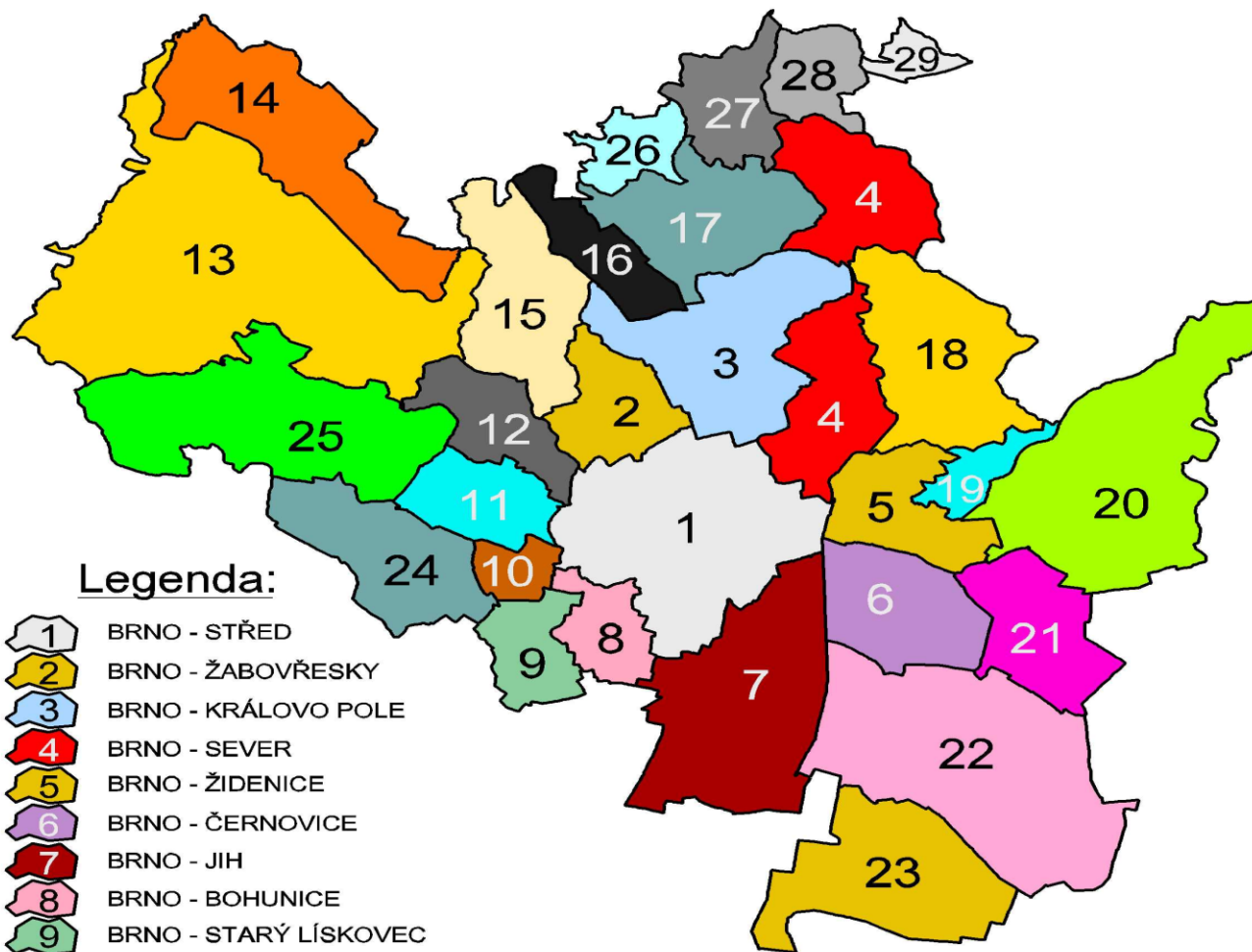
	Oblast:	Obsah oblasti (zejména):
I.	Kontrola fungování orgánů obce	a) funkce a činnost ZO b) funkce a činnost RO
II.	Nakládání s nemovitým majetkem obce	- dodržování postupu při prodeji, směně, pronájmu a výpůjčce nemovitého majetku obce
III.	Vytváření podmínek pro naplňování práv občanů obce	- podmínky pro aktivní účast občanů na správě věcí veřejných a vyřizování podání, podnětů, stížností
IV.	Ostatní povinnosti v oblasti samostatné působnosti dané zákony a jinými právními předpisy	- evidence právních předpisů obce a jejich zasílání MV - projednávání závěrečného účtu
V.	Zveřejňování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím („InfZ“)	- zveřejňování informací podle § 5 InfZ - výroční zpráva o činnosti v oblasti poskytování informací dle InfZ

6) *STATUTÁRNÍ MĚSTA* *- současné charakteristiky*

- platí **obecní zřízení** v širším smyslu
- upravuje **zákon č. 128/2000 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů
- **speciální obec ?**
  - vykonává i **přenesenou působnost**
  - **může být zřízena jen zákonem**
  - **může se členit na městské obvody / části**
  - žádná kritéria pro vznik, velikost MO/MČ
- od roku 2003 všechna bez rozdílu v postavení obcí s rozšířenou působností

	Statutární město	Počet obyvatel	Územně členěné (počet částí)	Sídlem krajské samosprávy
1.	Brno	366 680	x (29)	x
2.	České Budějovice	94 747		x
3.	Chomutov	49 817		
4.	Děčín	52 165		
5.	Frýdek – Místek	60 505		
6.	Havířov	83 000		
7.	Hradec Králové	94 255		x
8.	Jihlava	109 004		x
9.	Karlovy Vary	50 691		x
10.	Karviná	63 045		
11.	Kladno	69 276		
12.	Liberec	98 781	x (1 + 1)	x
13.	Mladá Boleslav	43 923		
14.	Most	67 691		
15.	Olomouc	100 168		x
16.	Opava	59 156	x (8)	
17.	Ostrava	309 098	x (23)	x
18.	Pardubice	88 559	x (8)	x
19.	Plzeň	163 392	x (10)	x
20.	Přerov	46 912		
21.	Teplice	51 046		
22.	Ústní n. L.	94 565	x (4)	x
23.	Zlín	78 122		x

UŽ VÍCE

Legenda:

- 1 BRNO - STŘED
- 2 BRNO - ŽABOVŘESKY
- 3 BRNO - KRÁLOVO POLE
- 4 BRNO - SEVER
- 5 BRNO - ŽIDENICE
- 6 BRNO - ČERNOVICE
- 7 BRNO - JIH
- 8 BRNO - BOHUNICE
- 9 BRNO - STARÝ LÍSKOVEC
- 10 BRNO - NOVÝ LÍSKOVEC
- 11 BRNO - KOHOUTOVICE
- 12 BRNO - JUNDROV
- 13 BRNO - BYSTRC
- 14 BRNO - KNÍNIČKY
- 15 BRNO - KOMÍN
- 16 BRNO - MEDLÁNKY
- 17 BRNO - ŘEČKOVICE A MOKRÁ HORA
- 18 BRNO - MALOMĚŘICE A OBRÁNY
- 19 BRNO - VINOHRADY
- 20 BRNO - LÍŠEŇ

- 21 BRNO - SLATINA
- 22 BRNO - TUŘANY
- 23 BRNO - CHRILICE
- 24 BRNO - BOSONOHY
- 25 BRNO - ŽEBĚTÍN
- 26 BRNO - IVANOVICE
- 27 BRNO - JEHNICE
- 28 BRNO - OŘEŠÍN
- 29 BRNO - ÚTĚCHOV

§ 130

Územně členěná statutární města upraví své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce. Ve statutu stanoví **zejména**

- a) výčet jednotlivých městských obvodů a městských částí a vymezení jejich území,
- b) pravomoc orgánů města na úseku samostatné a přenesené působnosti,
- c) pravomoc orgánů městských obvodů a městských částí na úseku samostatné a přenesené působnosti,
- d) vzájemnou součinnost mezi orgány města a orgány městských obvodů a městských částí,
- e) zdroje peněžních příjmů městských obvodů a městských částí a druhy výdajů v souvislosti s plněním úkolů v samostatné a přenesené působnosti,
- f) způsob projednání návrhů obecně závazných vyhlášek a nařízení města s městskými obvody a městskými částmi a způsob jejich zveřejňování v městských obvodech a městských částech,
- g) způsob projednání územně plánovací dokumentace města a programu rozvoje města s městskými obvody a městskými částmi,
- h) majetek města, který se svěřuje městským obvodům a městským částem, a rozsah oprávnění městských obvodů a městských částí při nakládání s tímto majetkem a při výkonu s tím souvisejících práv,
- i) rozsah oprávnění městských obvodů a městských částí zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky,
- j) další záležitosti, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.

Dvouúrovňová správa územně členěných statutárních měst

CENTRÁLNÍ ÚROVEŇ („STATUTÁRNÍ MĚSTO“)	MĚSTSKÁ ČÁST / MĚSTSKÝ OBVOD
<ul style="list-style-type: none"> • Zastupitelstvo města (+ výbory, včetně finančního a kontrolního) • Rada města (+ komise) • Primátor, náměstci primátora • Magistrát (odbory a oddělení) • Tajemník magistrátu • Zvláštní orgány	<ul style="list-style-type: none"> • Zastupitelstvo (+ výbory, včetně finančního a kontrolního) • Rada (+ komise) • Starosta, místostarostové • Úřad (odbory a oddělení) • Tajemník (pokud vykonávají agendu pověřených obecních úřadů) • Zvláštní orgány
	<p data-bbox="1006 1122 1870 1215">MĚSTSKÉ OBVODY / ČÁSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sněm / Sbor / Kolegium starostů (někdy) • VMČO Svazu měst a obcí

MO / MČ statutárních měst

- **městské obvody / části** lze zřídit / zrušit na základě rozhodnutí zastupitelstva města, pokud *do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci*
- **organizačními jednotkami města**
  - majetek SM + majetek svěřený / odejmutý
  - **odlišujte od části obce / města**
- mohou vykonávat samostatnou i přenesenou působnost (tajemník)
- nemohou vydávat právní předpisy obce
- problémy v komunikaci, hospodaření ...
(př. Brno, Zlín, Ostrava)

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

- na právní postavení se **nevztahuje ani zákon o obcích, ani zákon o krajích**
- **má nejbližše ke statutárním městům, ALE není výslovně statutárním městem**
- od r. 2000 speciální právní úprava (**z. č. 131/2000 Sb.**)
  - upravuje **postavení hl. m. Prahy jako HYBRIDU**
    - a) **hlavního města České republiky**
    - b) **kraje** (úst. z. č. 347/1997 Sb.) a
    - c) **obce**
  - + **postavení městských částí**

Charakteristiky Hl. m. Prahy

■ Odlišnosti od obcí a statutárních měst

- Sbírka právních předpisů hlavního města Prahy
- na MČ se člení ze zákona
(22 správních obvodů a 57 městských částí)
- nová obec odtržením od Prahy (500 obyvatel)
- hospodaření přezkoumává MF / auditor (město i části mohou požádat o mimořádný přezkum během roku)

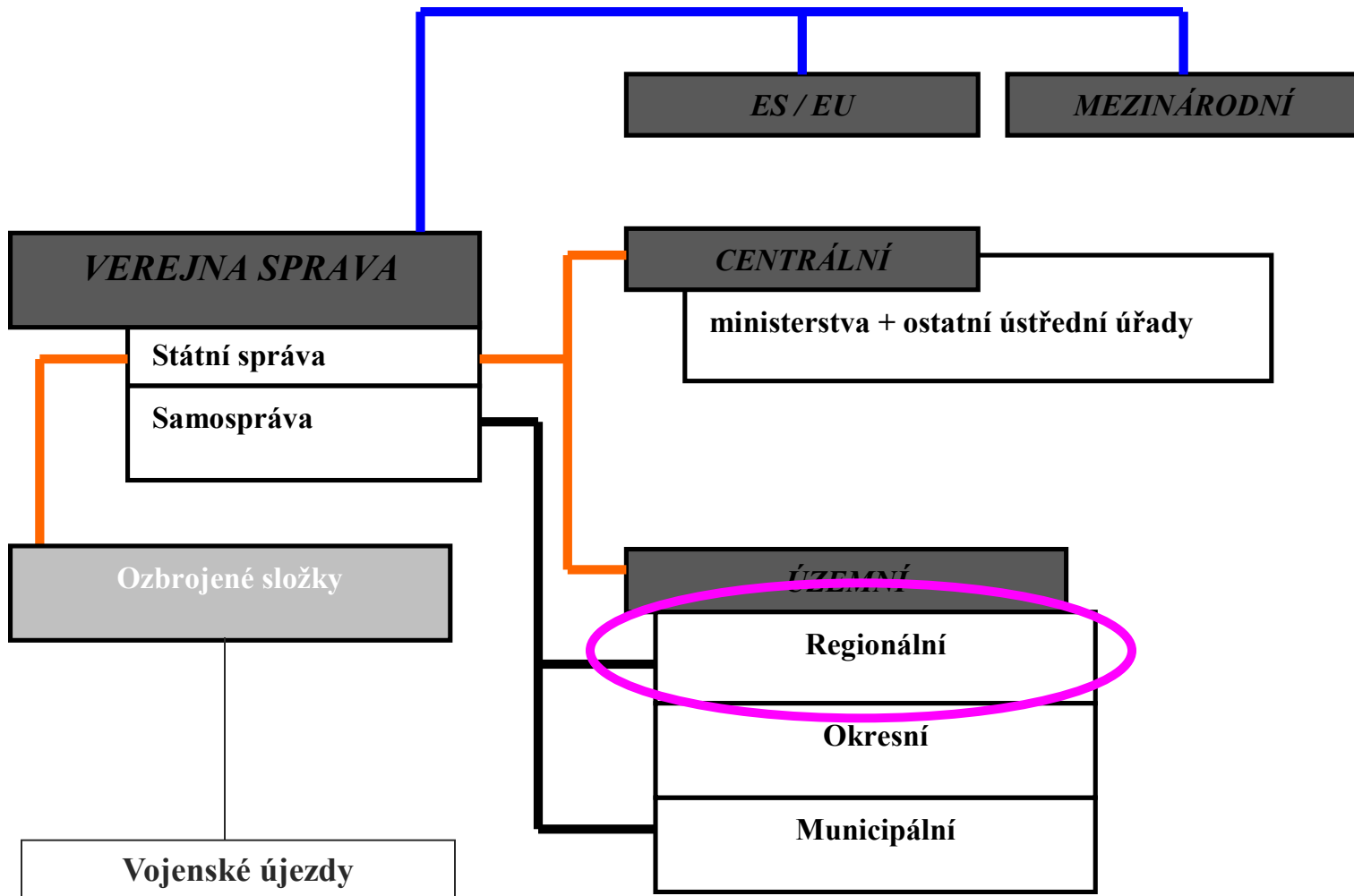
POSTAVENÍ PRAŽSKÝCH MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ

- **základem právního postavení zákon o Praze a statut (náležitosti v § 17)**
- **postavení MČ jiné než u MČ statutárních měst**
  - **v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem mají právní subjektivitu (vlastnická způsobilost vztažena ale k Praze)**
  - **širší povinnosti projednávat s městskými částmi**
  - **nemohou vydávat OZV, o nařízení zákon nehovoří**

2. Regionální stupeň VS

System veřejné správy ČR

Obsah části

- 1) Střední stupeň VS
- 2) Krajská samospráva v ČR
- 3) Regiony soudržnosti a RRRS

[1) Střední stupeň VS]

- Koordinátor
  - Státy uvnitř federací
  - Decentralizace a dekoncentrace
-
- Termín či **kategorie region** se pojímá různě.
  - Regionem budeme v přednášce chápat kraj, resp. krajskou samosprávu případně ekvivalentní pojem v některých evropských zemích.

[2) Regionální samospráva]

- Vzniká na základě historického, sociálního, ekonomického, územního a politického vývoje (prvek demokratického vývoje společnosti a decentralizace).
- Představuje **střední článek** veřejné správy mezi státem a obcí.
- Na rozdíl od přirozeného vzniku municipalit se o regionální samosprávě někdy hovoří, že vznikla „**uměle**“.
- Naopak někteří odborníci akcentují jako současný trend regionalizaci (tzv. **Evropa regionů**).

Role regionální samosprávy

- Regionální úroveň územní samosprávy je **reprezentantem občanů**, kteří na území regionu žijí, podnikají a využívají služeb veřejného sektoru.
- Zastupuje zájmy všech obcí a měst v regionu vůči státu.
- Současně často zastupuje zájmy státu na území svého regionu v rámci **přenesené působnosti**.

POSTAVENÍ KRAJE A JEHO ORGÁNŮ

- Je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.
- Je **veřejnoprávní korporací**, která má vlastní majetek a vlastní příjmy a hospodaří za podle **vlastního rozpočtu**. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem.
- Je samostatně spravován **zastupitelstvem kraje**, dalšími orgány kraje jsou **rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad**. Orgánem kraje je též **zvláštní orgán** kraje zřízený podle zákona.

ORGÁNY KRAJE

- Zastupitelstvo
  - výbory
- Rada kraje
  - komise
- Hejtman
- Krajský úřad (v čele úřadu je ředitel)
- Zvláštní orgány (krizový štáb, bezpečnostní rada, povodňová komise)

Výbory zastupitelstva

- **Finanční výbor**
- **Kontrolní výbor**
- **Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost**
- **Výbor pro národnostní menšiny (5 %)**
- **Iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva (kromě „povinných“ může zřídit další)**

PŘÍKLADY SAMOSTATNÉ PŮS.

- **PODLE ZÁKONA O KRAJÍCH:**
- Hospodaření kraje, rozpočet a závěrečný účet, peněžní fondy kraje, osobní a věcné výdaje na činnost KÚ
- Zřizování a zakládání práv. osob
- Vydávání obecně závazných vyhlášek
- Zákonodárná iniciativa vůči PS
- Program rozvoje kraje, zásady územního rozvoje kraje

PŘÍKLADY SAMOSTATNÉ PŮS.

- Spolupráce s jinými kraji, účast v regionech soudržnosti
- Dopravní obslužnost na území kraje
- Koncepce rozvoje cestovního ruchu
- Ukládání pokut v samostatné působnosti

PŘÍKLADY SAMOSTATNÉ PŮS.

- Střední školství, speciální zák. školy
- Krajská zařízení a ústavy soc. péče, zař. soc. výchovné činnosti, odborného poradenství pro děti, zař. pro výkon pěstounské péče
- Zař. zdrav. péče, záchranné služby, protialkoholní zařízení, ochrana před alkoholismem a toxikomániemi
- Koncepce odpadového hospodářství
- Zpracování strategie ochrany přírody, koncepce ochrany ovzduší, účast při řízení o posuzování vlivu na živ. prostředí atd.

Přenesená působnost

- Kraje = $\frac{2}{3}$ přenesená působnost
- Obce III. = $\frac{2}{3}$ přenesená působnost
- Obce II. = $\frac{1}{2}$ přenesená působnost
- Obce I. = méně jak $\frac{1}{2}$ přenesené působnosti

PŘÍKLADY PŘENESENÉ PŮS.

- Odvolací řízení v první instanci, kontrola výkonu státní správy orgány obcí a metodická pomoc obcím, přezkoumání hospodaření obce, požádali KÚ
- Výkon dozoru nad zákonností ve st. správě obcí
- Zajišťování přípravy na MÚ, provádění záchranných a likvidačních prací a participace na ochraně obyvatelstva

PŘÍKLADY PŘENESENÉ PŮS.

- Povolování zvláštního užívání silnic II. a III. třídy
- Výkon st. památkové péče v oblasti národních kulturních památek
- Zprostředkování osvojení a pěstounské péče
- Rozhodování o zařazení lesů do kategorií, rozhodování na úseku myslivosti (povolování honiteb), na úseku rybářství (vyhlašování ryb. revírů)

PŘÍKLADY PŘENESENÉ PŮS.

- Vedení evidence odpadů, schvalování nakládání s nebezpečnými látkami, řízení prevence závažných havárií
- Výkon na úseku ochrany přírody, ovzduší a zemědělského půdního fondu
- Výkon agendy krajských živ. úřadů atd.

3) Regionální rady regionů soudržnosti

- Regionální rada regionu soudržnosti = **NOVÁ PRÁVNICKÁ OSOBA** (od 1.1.2006) **VZNIKAJÍCÍ SE ZÁKONA (nový subjekt veřejných rozpočtů)**
  - Je řídicím orgánem Regionálního operačního programu.
  - Je zřízena zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
  - Není orgánem územního samosprávného celku ani není orgánem státní správy.
  - Je právnickou osobou.
- **Orgány:**
  - Výbor Regionální rady (8 členů za každý kraj)
  - Předseda Regionální rady
  - Úřad Regionální rady

Klasifikace NUTS v ČR (NUTS II = regiony soudržnosti)

NUTS I.	NUTS II. (8)	NUTS III. (14)	
Česká republika	Praha	Praha	
	Střední Čechy	Středočeský kraj	
	Severozápad		Ústecký kraj
			Karlovarský kraj
	Jihozápad		Plzeňský kraj
			Jihočeský kraj
	Severovýchod		Liberecký kraj
			Královehradecký
			Pardubický
	Jihovýchod		Vysočina
			Jihomoravský kraj
	Střední Morava		Olomoucký kraj
			Zlínský kraj
	Moravskoslezsko		Moravskoslezský kraj

Kraje a regiony soudržnosti

Kraje (vyšší územně správní celky)	14
Správní kraje (původní kraje)	8
NUTS 2 (regiony soudržnosti)	8

NUTS (schválené rozpuť EÚ v r. 2003 – NUTS 1 až 3 = legislativní základ)

Hierarchická úroveň	Minimum (obyv.)	Maximum (obyv.)
NUTS 1	3 mil.	7 mil.
NUTS 2	800 tis.	3 mil.
NUTS 3	150 tisíc	800 tisíc

Regionální rada regionu soudržnosti

- Regionální rada je řídicím orgánem Regionálního operačního programu pro příslušný region soudržnosti.
- Orgány: výbor předseda a úřad.
- Na vztah státu a Regionální rady se při činnostech upravených zákonem vztahují ustanovení o přenesené působnosti krajů obdobně.
- Regionální rada hospodaří podle vlastního rozpočtu a zajišťuje výkon finanční kontroly. Hospodaření Regionální rady za uplynulý kalendářní rok přezkoumává Ministerstvo financí.

VÝBOR

- Členy výboru volí ze svých členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti. Je-li region soudržnosti tvořen jedním krajem, má výbor 15 členů. Je-li region soudržnosti tvořen více kraji, je každý kraj ve výboru zastoupen 8 členy.
- Výboru je vyhrazeno schvalování rozpočtu Regionální rady a závěrečného účtu Regionální rady.
- Výbor volí a odvolává z řad svých členů předsedu a místopředsedy. Počet místopředsedů se stanoví tak, aby každý kraj byl ve výboru zastoupen buď předsedou výboru nebo místopředsedou.

VÝBOR

- Výbor jedná a rozhoduje o věcech spojených s realizací Regionálního operačního programu, zejména pak schvaluje:
- a) realizační a řídicí dokumentaci Regionálního operačního programu,
- b) opatření, týkající se publicity a informovanosti o Regionálním operačním programu,
- c) výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc,
- d) výroční a závěrečnou zprávu o realizaci, případně i další zprávy a podklady spojené s realizací Regionálního operačního programu,
- e) další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád výboru.

ÚŘAD

- Úřad je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu Regionálního operačního programu s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny výboru.
- Úřad dále plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti Regionální rady.
- V čele úřadu stojí ředitel úřadu. Ředitele jmenuje a odvolává výbor na návrh předsedy; jmenování zakládá pracovní poměr k Regionální radě. Ředitel je podřízen předsedovi.

ZVONEC KONEC

...DÍKY ZA POZORNOST...